

**«Жума Элеватори» АЖ нинг 2019 йил йиллик
молиявий-хўжалик фаолияти якунлари ва
бизнес-режасининг бажарилиши бўйича
ички аудит хизмати
ҲИСОБОТИ**

10» 02 2020 йил

Жума шахри.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 16 октябрдаги 215-сонли ҳамда унга ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида 2011 йил 14 сентябрдаги 258-сонли қарори билан тасдиқланган Корхоналардаги ички аудит хизмати тўғрисида НИЗОМга, Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Акциядорлик жамиятларида замонавий корпоратив бошқарув услубларини жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида” 2015 йил 24 апрелдаги ПФ-4720-сон Фармонини бажариш юзасидан Вазирлар Маҳкамасининг Давлат улуши бўлган акциядорлик жамиятлари ва бошқа хўжалик юритувчи субъектлар фаолияти самарадорлигини баҳолаш мезонларини жорий этиш тўғрисида 2015 йил 28 июлдаги №207 сонли қарорига, Ўзбекистон Республикасининг 2015 йил 29 декабрдаги 396-сонли “Ўзбекистон Республикасининг айrim Қонун хужжатларига ўзгариши ва қўшимчалар киритиш тўғрисида”ги Қонуни билан Ўзбекистон Республикасининг 2014 йил 6 майдаги 370-сонли янги таҳрирдаги «Акциядорлик жамиятлари ва акциядорларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида» ги Қонунига киритилган ўзгариши ва қўшимчаларга ҳамда «Жума Элеватори» акциядорлик жамияти Кузатув кенгashi раиси томонидан 2019 йилда тасдиқланган «Жума Элеватори» акциядорлик жамияти ички аудит хизматининг 2019 йил учун иш режасига асосан жамият ички аудит хизмати аудитори томонидан жамиятни 2019 йил 1-январдан 2019 йил 31-декабргача бўлган даврдаги молиявий хўжалик фаолияти якунлари ва бизнес-режасининг бажарилиши бўйича жамият ходимлари томонидан тақдим этилган бирламчи хужжатлар ва ўтказилган мониторинг натижаларига асосланиб ушбу ҳисобот Кузатув Кенгashi тасдиги учун тузилди.

КИРИШ ҚИСМ

Жамиятни ташкил этилишининг ҳуқуқий асослари ва унинг иш фаолияти

«Жума Элеватори» акциядорлик жамиятининг юридик манзили: Ўзбекистон Республикаси, Самарқанд вилоят, Пастдарғом тумани, Жума шахри, Фитрат кучаси 2 уйда жойлашган. Телефонлар: 46-5-15-27, факс. 8366-465-15-27 e-mail: deponent.uz,

АТ «Агробанк» Пастдарғом булимида 20208000700193796001-рақамли ҳисоб рақами ва маҳсус ҳисоб рақамлари мавжуд.

ИНН: 201 818 683.

ОКОНХ 81100.

Ўзбекистон Республикаси, Самарқанд вилояти, Пастдарғом туман ҳокимининг 1995 йил 05 апрелдаги № 111/4 рақамли қарорига асосан **5,74** гектар ер майдони ажратиб берилиган бўлиб, Пастдарғом туман Ер тузиш ва кучмас мулк кадастри давлат корхонасининг 2015 йил 19 май кунидаги тузилган маълумотномасига кўра **6,04** гектар ер майдонини, шундан қўрилиш тагида 1,92 гектар ва ҳовли 4,12 гектарни ташкил этиши қайд этилган.

Жамиятни тасдиқланган низомининг 3 моддасида кўрсатилган фаолият турларидан:

- ун маҳсулотлари, халқ исъемол молларини ишлаб чиқариш ва сотиш, турли корхона, ташкилот ва фуқароларга турли хизматлар курсатиш;
- қишлоқ хўжалиги корхоналари ва шахсий томорқа хўжаликларида этиштирилган дон маҳсулотларини қабул қилиш, сақлаш ва қайта ишлаш;
- ғалла екинлар донини тайёрлаш ва экиш учун қишлоқ хўжалиги корхоналари ва шахсий томорқа хўжаликларига етказиб бериш;
- ун ва ун маҳсулотларини ишлаб чиқариш ва корхона, ташкилот ва аҳолиги етказиш;
- омухта ем ишлаб чиқариш;

- қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ишлаб чиқариш, харид қилиш, қайта ишлаш, сақлаш, қадоқлаш ва сотиш;
- чорвачилик ва паррандачилик фаолияти, чорва ва парранда ўстириш ва сотиш;
- ишлаб чиқарувчи ва исъемолчилар билан бевосита ўзаро фойдали алоқаларни ўрнатиш ва ривожлантириш, тижорат воситачилик хизматларни амалга ошириш;
- Ўзбекистон Республикасида амалдаги қонунчилиги билан белгиланган тартибда ташки иқтисодий фаолиятни амалга ошириш;
- Ўзбекистон Республикаси амалдаги қонунчилиги билан ман этилмаган бошқа фаолият турлари билан шуғулланиши қайд этилган.

Бошқарув:

«JUMA ELEVATORI» акциядорлик жамияти фаолиятини бошқариш жамият раҳбари томонидан амалга оширилади. Жамиятда биринчи имзо қўйиш ҳуқуқи билан жамият раҳбари лавозимида Жамиятни Кузатув кенгашининг 2017 йил 26 июлдаги №2 сонли баёнига асосан Пулатов Шокир Давирович бошқарув раиси вазифасини бажарувчи лавозимига тайинланган.

Иккинчи имзо қўйиш ҳуқуқи билан бош ҳисобчи лавозимида Олмосов Руслан жамиятнинг буйруғига мувофиқ бош ҳисобчи вазифасида ишлаб келмоқда.

ТАҲЛИЛИЙ ҚИСМ

Корпоратив бошқаруш принципларига риоя қилиншини таҳлили

«JUMA ELEVATORI» акциядорлик жамиятининг устав жамғармаси номинал қиймати 1975 сўмдан бўлган жами бўлиб 418 640 дона оддий акциялар умумий қиймати 826 814 000 сўмни ташкил қилиб, жамият акциядорлари ўртасида қўйидаги улушларда тақсимланади:

63,89 фоиз, яъни 528 265 100 сўм ёки 267 476 дона акция “Ўздонмаҳсулот” АК улуши (компания устав фондига тасарруф этиш ҳуқуқисиз берилган улуши);

36,11 фоиз, яъни 298 548 900 сўм ёки 151 164 дона эгасининг номи ёзилган оддий акция қолган акциядорларнинг улуши жойлаштирилган.

Жамиятнинг ушбу янги таҳрирдаги Устави Самарқанд вилояти, Пастдарғом туман ҳокимлиги ҳузуридаги “Тадбиркорлик субъектларини рўйхатдан ўтказиш” инспекциясида 2014 йил 04 августда №20/209 сон билан қайта рўйхатга олинган.

Жамиятда шартномаларни расмийлаштирилиши ва афилланган шахслар билан тузилган битимлар

Жамият томонидан хўжалик-молиявий муомолалар белгиланган тартибда расмийлаштирилган шартномалар асосида амалга оширилган. Амалдаги «Хўжалик субъектларининг шартномавий-ҳуқукий базаси тўғрисида» ги (1998 йил) Қонунга мувофиқ 200 минимал иш ҳақигача бўлган миқдордаги шартномаларга ҳуқуқшунос визаси қўйилиши, ундан юқори миқдордаги шартномаларга ҳуқуқшунос хulosаси илова қилиниши талаб қилинади. Ўзбекистон Республикасида 2018 йил 01 ноябрдан бошлаб 223000 сўмни, 223 000 x 200 баробар = 44 600 000 сўмни ташкил қиласди. Манфатли битимлар ва хўжалик муомулаларига кирмайдиган йирик битимлар тўзилмаган. Корхонада ишлаб чиқариш фаолиятини юритиш учун бир нечта етказиб берувчилар билан шартномалар тўзилган. Барча шартномалар жамият ҳуқуқшуноси томонидан имзоланган.

Ўзбекистон Республикасининг 06.05.2014 йилдаги № ЎРҚ-370 сонли, «Акциядорлик жамиятлари ва акциядорларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида» ги қонунин янги таҳрири 12 боб 107 моддасига мувофиқ жамиятда 2019 йилнинг якунига қўра афилланган шахслар билан тузилган битимлар ёки йирик битимлар мавжуд эмаслиги аниқланди.

Ички назорат тизими баҳоси

Жамиятда ички бошқарув назорати ташкил этилган бўлиб, ташкилий жиҳатдан ва моддий ресурслар бутлиги юзасидан текширишлар ўтказилиб, ҳисботлар қабул қилинган, товар моддий бойликларни қолдигини ҳақиқийлигини аниқлаш мақсадида ҳужжатли текширишлар ўтказилган ва

далолатномалар тақдим этилган ҳамда аниқланган камчиликлар бўйича корхона раҳбарининг буйруғига асосан чора тадбирлар курилган. Товар моддий бойликлар билан муомала қилувчи моддий жавобгар шахслар билан моддий жавобгарлик шартномалари тузилган.

Жамиятда амалга ошириладиган молиявий хўжалик операцияларнинг тўғри акс эттирилиши ва ҳисобининг юритилиши устидан назорат Жамият бош ҳисобчисига юклатилган.

Назорат мухити тўғрисида.

Жамиятнинг ички назорат тизимини Жамият бошлиғи ва Жамият мутахассислари биргаликда амалга оширади. 2019 йил учун Жамиятда қўлланиладиган нормативлар, бизнес режа, бажариладиган хизматлар учун харажатлар сметаси, ҳар бир ходимнинг функционал вазифалари, жамоа шартномаси ва бошқа меъёрий хужжатлар ишлаб чиқилган. Бундан ташқари, меҳнатга ҳақ тўлаш ва моддий рағбатлантириш тўғрисида Низом, ички тартиб қоидалар, ходимларнинг хизмат вазифалари тақсимоти, меҳнат таътили жадвали, моддий жавобгарлик тўғрисидаги шартномалар ишлаб чиқилган. Ташкилий тузилма ва кадрлар сиёсати ишлаб чиқилган.

Бухгалтерия ҳисоби тизими тўғрисида.

Жамиятда юқори ташкилот йўриқномаларига асосан бухгалтерия ҳисобини ягона ҳисоб сиёсати ишлаб чиқилган.

Жамият ҳисобхонаси томонидан даврий ҳисоботлар тайёрланиши ва топширилиши ўрганиб чиқилганда, корхона 2019 йилда Умум белгиланган солик тизимида барча солик тулов турлари ва бюджетдан ташқари фондларга мажбурий ажратмалар бўйича ҳисоботлар ҳар ойда топшириб борилган.

Жамиятнинг бухгалтерия ҳисоби тизимининг самарадорлиги текширилганда:

- Бухгалтерия ҳисоби жамиятни марказий бухгалтериясида 1-С Бухгалтерия программаси орқали юритилган;
- Бухгалтерия ҳисобида хўжалик операциялари мемориал ордерларда расшифровкалар тўлдириш билан тегишли ўтказмалар бериб борилган;
- Хўжалик операцияларининг тафсилотлари ҳужжатларда акс эттирилган;
- Бухгалтерия проводкалари Бухгалтерия Ҳисобининг Миллий Стандартлари (БХМС)нинг 21- сонли бўлими асосида юритилган;

Дивидентларни тўлови таҳлили

Ўзбекистон Республикасининг 2014 йил 6 майдаги 370-сонли янги таҳрирдаги «Акциядорлик жамиятлари ва акциядорларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида» ги Қонунига киритилган ўзgartириш ва қўшимчаларни (51-модда. Дивидендерни тўлаш тартиби) ижросига етарли эътибор берилмаган. 01.01.2019 йил ҳолатига 97077 минг сўм дивиденд тўланмаган. 31.12.2019 йил ҳолатига эса 55 824 минг сўмни ташкил этган. Шундан, дивиденд тўловлар жисмоний шахсларга 18518 минг сўмни, юридик шахсларга 37306 минг сўмни ташкил этган.

Дивидендлар тўлаш муддати ва тартиби жамият уставида ёки акциядорларнинг умумий йиғилиши қарори билан белгиланади. Дивидендлар тўлаш муддати шундай қарор қабул қилинган кундан эътиборан 60 кундан кеч бўлмаслиги лозим.

Дивидендлар тўлаш вақтида биринчи навбатда имтиёзли акциялар бўйича, сўнгра оддий акциялар бўйича дивидендлар тўланади. Имтиёзли акциялар бўйича қатъий белгиланган дивидендларни тўлаш учун етарли миқдорда фойда мавжуд бўлган тақдирда жамият мазкур акцияларни сақловчиларга дивидендлар тўлашни рад этишга ҳақли эмас. Жамият рад этган тақдирда акциядорлар дивидендлар тўлашни суд орқали талаб қилишлари мумкин.

Ушбу қонунни 53-моддаси (Тўланмаган ва олинмаган дивидендлар) да Дивидендлар акциядорларнинг умумий йиғилиши томонидан белгиланган муддатларда жамиятнинг айби билан тўланмаган тақдирда тўланмаган (олинмаган) дивидендлар бўйича Ўзбекистон Республикаси Марказий банки томонидан белгиланган қайта молиялаштириш ставкаларидан келиб чиқсан ҳолда пеня ҳисобланиши, жамият томонидан ҳисобланган дивидендларни ва пеняларни тўлашни акциядор суд тартибида талаб қилишга ҳақлилиги, акциядорнинг талаблари суд томонидан қаноатлантирилганда дивидендларни тўлаш жамият томонидан рад этилган тақдирда, жамиятга

нисбатан қонун хужжатларида белгиланган тартибда түловга қобилиятсизликни бартараф этиш ёки банкрот деб эълон қилиш тартиб-таомили қўлланилиши қайд этилган.

Асосий воситалар

Жамиятни балансида 2019 йил 1 январ ҳолатига 11427013 минг сўмлик асосий воситалар мавжуд.

Хисобот йилини 2019 давомида қўйидаги асосий воситалар кирим бўлган.

№	Асосий воситалар номи	Ўлчов бирлиги	Сони	Суммаси
1	Газавой Счетчик Пренц Г 25	шт	1	4000,00
2	Весовой терминал XK3118e1	шт	1	3450,00
3	Весовой терминал XK3118e1	шт	1	3650,00
4	Компьютер пентюм 4 Офисни комп	шт	1	2510,00
5	Мешки компьютерни	шт	1	45,00
6	Клавиатура компьютерни	шт	1	75,00
7	Монетор 22 дм АРТЕЛ	шт	1	900,00
8	Турникет трп ее(Control) ID магнит карта с установ	шт	1	10000,00
9	Маъмурий бино фасад шкатурка краска ремонт	шт	1	31512,54
10	Кондиционер Артел 18	шт	1	2500,00
11	Кондиционер Артел 9	шт	2	5000,00
12	Кондиционер Артел 12	шт	6	15000,00
13	Ёрдамчи бино навес 1	шт	1	15182,31
14	Трансфарматор биноси	шт	1	3388,35
15	Ограждение ёрдамчи бинодан маъмурий биногача	шт	1	687,32
16	Туалет 2 хонали	шт	1	1657,92
17	Ёрдамчи бино навес 2	шт	1	4984,35
18	Ёрдамчи бино душевой	шт	1	66709,51
19	прочи затрат	шт	1	22478,48
20	Кондиционер АРТЕЛ 12	шт	1	2900,00
21	Зил 130 ММЗ-554 Самасвал	шт	1	92500,00
22	Электронны выси в разобранном виде	шт	1	25000,00
23	Омухта ем цехи ремонти	шт	1	933980,66
24	Фасад Элеватор краска	шт	1	479774,69
25	Сел корпусы (Асперационний сет)	шт	1	605453,83

26	Вентилятор ВЦ-5-35-2 шт (Сел.к Асперационний с)	шт	1	34037,40
27	Вентилятор ВЦ-5-45 (Сел.к Асперационний сет)	шт	1	18360,00
28	Батарея 4 БЦЩ № 500-3 шт (Сел.к Асперационний с)	шт	1	13260,00
29	Шлюзовый затвор ШУ-15 3 шт(Сел.к Асперационный с)	шт	1	10036,80
30	Мотор редуктор 3 шт (Сел.к Асперационный сет)	шт	1	12699,00
31	СТ-Труб Диаметр 5,5 мм 35,2 м (Сел.к Асперацион с)	шт	1	6281,44
32	Ж/Д Прем (Асперационный сет)	шт	1	87978,52
33	Рабочая Башня (Асперационный сет)	шт	1	40249,38
34	Авто Прем (Асперационный сет)	шт	1	24977,82
35	Батарея БЦЩЩ № 400 (Авто Прем Асперационный с)	шт	1	13260,00
36	Шлюзовый затвор ШУ-15 (Авто Прем Асперационный с)	шт	1	3345,60
37	Мотор редуктор (Авто Прем Асперационный сет)	шт	1	4233,00
38	Вентилятор ВЦ-5-35 (3 эт элев Асперационный сет)	шт	1	17018,70
39	Батарея БЦЩ № 500 (3 эт элев Асперационный сет)	шт	1	13260,00
40	Шлюзовый затвор ШУ-15 (3 эт элев Асперационный с)	шт	1	3345,60
41	Мотор редуктор (3 эт элев Асперационный сет)	шт	1	4233,00
42	4 этаж элеватор (Асперационный сет)	шт	1	41568,78
43	7 этаж элеватор (Асперационный сет)	шт	1	97035,76
44	8 этаж элеватор (Асперационный сет)	шт	1	30583,13
45	3 этаж элеватор (Асперационный сет)	шт	1	81380,26
46	Элеватор (Асперационный сет)	шт	1	210536,14
47	Компьютер Pentium IV	шт	1	2500,00
48	Принтер Canon MF 3010	шт	1	1850,00
49	Кондиционер АРТЕЛ 12	шт	1	2850,00
	Жами			3 108 220,29

Қуйидаги асосий воситалар сотилғанлығы сабабли чиқим қилингандықтан
(минг сумда)

№	Асосий восита номи	Суммаси
1	Погрузчик Р 6 КШП-6 М	98 801,27
2	Погрузчик Р 6 КШП-6 М	98 801,27
3	КШП-500	83 001,07

4	Погрузчик Р 6 КШП-6 М	106 401,37
5	Моечная машина ЖД БМБ	177 541,61
6	Эл.двигатель 10кв.1000 об/мин.к/м	1 130,03
7	Электро дв.ль 15 кв 1000 об бу	3 167,14
8	Электро двигатель 2,2*1000 об	4 692,84
9	Мотор редиктор ЗМП -40	1 533,32
10	Мотор редуктор	1 723,62
11	Асператор РЗ БАБ	3 893,59
12	Асператор РЗ БАБ	9 068,37
13	Асперационная сеть	111 848,69
14	Бичевая Машина МБО	5 060,47
15	Валцовой станки А 1 БЗ -ЗН	377 835,11
16	Вентилятор Высокого Давления	39 849,13
17	Весы ДВМ 50	54 626,11
18	Камнеотборник	34 609,85
19	Магнитный кал-ка У1 БММ	3 373,65
20	Маш для увлож зерА1-БШУ2	41 531,66
21	Нория НЦГ	110 300,30
22	Обоечная машина РЗ БМО	57 972,77
23	Россив ЗРШ -4,4 м	73 745,25
24	Россив ЗРШ 4 м	75 567,02
25	Россив ЗРШ 45 м	78 263,24
26	Сепаратор БАС 16	28 986,39
27	Треер куклеотборник УТК-9	47 231,08
28	УТО - Без двигатель	26 449,40
29	Шлюзовой затвор	21 950,39
30	Шлюзовой затвор	16 520,63
31	Шлюзовой затвор БШМ	3 373,65
32	Шлюзовой затвор БШМ	6 747,30
33	Шлюзовой затвор БШМ 2-7	36 232,98
34	Шлюзовой затвор РЗ БШМ	6 828,26
35	Шлюзовой затвор БШТ 2-2	6 074,86
36	Шлюзовой затвор БШТ 2-2	6 074,86
37	Шлюзовой затвор БШТ 2-2	6 074,86
38	Шлюзовой затвор БШТ 2-2	6 074,86
39	Шнек ВШ 200	6 747,30
40	Тико автомашина	25 414,09
41	Нексия автомашина	26 390,57
42	Краска сепгич "Компрессор"	5 892,07
43	Ограждения ж/б	919,89
44	Весы 3 го класса	1 326,89
45	Весы ВПР -200	2 145,68
46	Весы впр 200	1 513,88
47	Весы лаборатории	0,75
48	Кукурузадрабелка лаборатория	7,35
49	Лаборатория синов тегирмони	1 522,98
50	Мелничка лаборатории	1 026,96
51	Мелничка лаборатории	4 890,27
52	Рассев лабаратории	19,09
53	Гегрометр психрометрические вит-2	213,78
	ЖАМИ:	1 950 989,85

Қайта баҳолаш коэффициенти буйича асосий воситалар 506 430 минг сўмга, асосий воситаларни эскириш қиймати 249 250 минг сўмга кўпайган ва 2019 йил давомида асосий воситаларга 249 250 минг сўм эскириш қиймати ҳисобланган. 31.12.2019 йил ҳолатига асосий воситалар 9 182 757 минг сўмни, асосий воситаларни эскириш қиймати 4 944 662 минг сўмни ташкил этган. Жамиятда 21-БХМС счетлари ва 5-БХМС талаблари асосида ҳисоб-китоблар юритилиб, 19-БХМС талаблари асосида йуқламадан ўтказилиб, натижалари бухгалтерия ҳисоботларида қайд этилган.

Ўзоқ муддатли дебиторлик қарзлари (счет 0900).

Жамиятни 2019 йилда бухгалтерия балансини 110-сатрида қолдиқ бўлмаган.

Товар моддий захиралар ва бойликлар таҳлили.

Жамиятда 2019 йил 31 декабр ҳолатига 15-Материалларни тайёрлаш ва харид қилишни ҳисобга олувчи счётида ва 17-Буғдойни табиий камайиши ва юқотилишини қоплашга молиявий захира счётида меъёр буйича қолдиқ таҳлил қилинганда кўйидагicha:

Улчов бирлиги: минг сўмда

10.12	Буғдой	41 141 006	Сч	Меъёр буйича		31.12.2019 й ҳолатига ҳақиқатда	Фарқи	
10.12	Давлат захираси	52 500 000		%	Сумма	%	Сумма	
	Жами:	93 641 006	15	13%	12 173 331	0,6%	599 079	-11 574 252
			17	3%	2 809 230	1,5%	1 437 709	-1 371 521

Ушбу таҳлилдан маълум бўладики, жамиятда 15-Материалларни тайёрлаш ва харид қилишни ҳисобга олувчи счётида ҳақиқий буғдой қолдигига нисбатан меъёр буйича 13 фоиздан ошмаган ҳолда 12 173 331 минг сўмни ташкил этиши шарт бўлиб, ҳақиқатда 0,6 фоизни ёки 599 079 минг сўмни ташкил этган. Яъни, меъёрга нисбатан 11 574 252 минг сўм кам харажат суммани ташкил этган. Шунингдек, 17-Буғдойни табиий камайиши ва юқотилишини қоплашга молиявий захира счётида ҳақиқий буғдой қолдигига нисбатан меъёр буйича 3 фоиздан ошмаган ҳолда 2 809 230 минг сўмни ташкил этиши шарт бўлиб, ҳақиқатда 1,5 фоизни ёки 1 437 709 минг сўмни ташкил этган. Яъни, меъёрга нисбатан 1 371 521 минг сўмга кам харажат суммани ташкил этган.

Тайёр маҳсулотлар бухгалтерия балансини 170-сатрида ҳисобот йили бошига 1113645 минг сўмлик, ҳисобот 9 ойлик охирига 135 340 минг сўмлик ун, омухта ем ва унга кўшиладиган озука бирликлари ҳамда бухгалтерия балансини 180-сатрида ҳисобот йили бошига 131290 минг сўмлик, ҳисобот йили 9 ой якунига 7 441 684 минг сўмлик товарлар суммасини ташкил этган.

Жамиятни моддий жавобгар шахслари номига ишончнома берилиб, етказиб берувчилардан хом ашё ва материаллар олиш учун жамият ҳисобхонасида алоҳида «Ишончнома»ларни қайд қилиш китоби юритилган. Ишончнома китоби рақамланган, ип билан тикилган, жамиятнинг мўҳри билан мўхланган, раҳбари ҳамда бош ҳисобчиси томонидан имзоланган.

Жамиятда мавжуд давлат захирасидаги буғдой қолдиги суммаси ҳисобот йили бошига 45 000 000 минг сўмни, ҳисобот йили якунига кўра 52 500 000 минг сўмни ташкил этган.

Дебитор ва кредитор қарздорликлар аудити.

Жамиятда Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1996 йил 12 майдаги 1154-сонли ва 1999 йил 19 июлдаги 2340-сонли “Халқ хўжалигига ҳисоб-китобларни амалга оширишда корхона ва ташкилотлар раҳбарларининг жавобгарлигини ошириш бўйича чора-тадбирлар тўғрисида“ти Фармони талабларига риоя этилиши бўйича таҳлил қилинганда, жамиятда кўйидагicha:

(минг сум).

Ушбу таҳлилдан куринаидики, дебитор қарздорликлар 01.01.2019 йилга нисбатан 2019 йил 31 декабр ҳолатига жами 2 949 002 минг сўмга ошганган.

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 150 моддасига мувофиқ умумий даво муддати З йиллигини ҳисобга олган ҳолда дебитор қарздорликларни заарга олиниши ва кредитор қарздорликларни даромадга олиниши ҳамда Бухгалтерия ҳисобининг миллий стандарти (21-сонли БИМС) “Хўжалик юритувчи субъектлар молиявий-хўжалик фаолиятининг бухгалтерия ҳисоби счёtlар режаси ва уни қўллаш бўйича Йўриқнома”га 2-ИЛОВАни 442 бандига мувофиқ, 007 “Тўлашга қобилиятсиз дебиторларнинг заарга ўтказилиб ҳисобдан чиқарилган қарзи” счёti қарздорларнинг тўлашга қобилияти бўлмаганлиги туфайли заарга ҳисобдан чиқарилган дебиторлик қарзларнинг ҳолати тўғрисидаги маълумотларни ахборотларни умумлаштириш учун мулжалланганилиги, бундай қарз ҳисобдан чиқарилган пайтидан бошлаб беш йил давомида қарздорларнинг мулкий ҳолати ўзгарган вақтда қарзни ундириб олиш имкониятини кузатиб бориш учун балансдан ташқари счёtda ҳисобга олиниши лозим. Шунга мувофиқ Ўзбекистон Республикасининг ҳар қандай шаклдаги хўжалик юритувчи субъектларида, шу жумладан «Жума Элеватори» акциядорлик жамиятида ушбу давр ичida ҳаракатда бўлмаган ташкилотларнинг дебитор ва кредитор қарздорлик суммаларига бухгалтерия проводкаси берилиб ҳисобдан чиқарилиши учун жамиятнинг Кузатув кенгашининг навбатдаги йиғилишига муҳокамага киритилиши лозим.

Жамиятда кредитор қарздорликлар қўйидаги:
(минг сўм).

т\r №	счет №	Номи	Баланс ҳисоботи		Фарқи
			1.01.2019 йилда	31.12.2019 йилда	
1	6000	Мол етказиб берувчилардан қарз	4276096	4476734	200638
2	6120	Шуъба ва қарам хўжалик жамиятларга қарз	8371009	12247510	3876501
3	6240	Солиқ ва бошқа мажбурий тўловлар бўйича кечикирилган мажбуриятлар			0
4	6300	Олинган бунак	70355	118 959	48604
5	6400	Бюджет туловлари қарзи	2354800	464 733	-1890067
6	6500	Давлат максадли фонdlари ажратмалар қарзи	1461994	875979	-586015
7	6600	Таъсисчиларга булган қарз	97077	55 824	-41253
8	6700	Мехнатга ҳак тулаш буйича қарз	227469	385 916	158447
9	6800	Киска муддатли банк кредити	44357923	59224260	14866337
9	6900	Бошқа кредитор қарзлар	37237	83 445	46208
		Жами:	61 253 960	77 933 360	16 679 400

Ушбу таҳлилдан куринаники, жамиятни баланс ҳисоботи буйича 2019 йил 1 январ ҳолатига нисбатан 2019 йил 31 декабр ҳолатида жорий кредитор қарздорлик 16 679 400 минг сўмга купайган.

Узоқ муддатли мажбурият 2019 йил бошида мавжуд бўлмаган, йил давомида 7 325 873,3 минг сўм банк кредити олинган.

Ўз маблағлари манбалари аудити.

Жамиятда 2019 йил боши ва йил охирига хусусий капитали қўйидагилардан иборат:
(минг сум ҳисобида).

№	Номи	1.01.19 й	31.12.19 й
1	Устав капитали	826 814	826 814
2	Құшилған капитал	29964	29 964
3	Резерв капитали	2199926	1 957 280
4	Тақсимланмаган фойда (Қопланмаган зарап)	-1821975	1 847 420
5	Максадлы тушумлар	45000000	52500000
6	Навбатдаги туловлар учун резерв	0	0

Устав капитали.

Жамиятда ҳар бир акциянинг номинал қиймати 7900 сүмдан бўлган 609 287 500 сўмлик устав жамғармасига 2013 йил 1 ноябр ҳолатига солиқлардан бўлган қарздорлиги ҳисобига қўшимча равишда номинал қиймати 7 900 сүмдан бўлган 27 535 дона умумий қиймати 217 526 500 сўмлик оддий акциялар давлат улуши сифатида жойлаштирилган, шундан сўнг умумий йиғилиш қарори билан устав жамғармаси номинал қиймати 1 975 сүмдан бўлган жами бўлиб 418 640 дона оддий акциялар умумий қиймати 826 814 000 сўмга тасдиқланиб, жамият акциядорлари ўртасида қўйидаги улушларда тақсимланади:

* 63,89 фоиз, яъни 528 265 100 сўм ёки 267 476 дона акция “Ўздонмаҳсулот” АК улуши (компания устав фондига тасарруф этиш хукуқисиз берилган улуши);

* 36,11 фоиз, яъни 298 548 900 сўм ёки 151 164 дона эгасининг номи ёзилган оддий акция қолган акциядорларнинг улуши жойлаштирилган.

Жамиятнинг ушбу янги таҳрирдаги Устави Самарқанд вилояти, Пастдарғом туман Давлар Хизматлари маркази томонидан 2019 йил 08 апрелда №2006 сон билан қайта рўйхатга олинган. Устав капиталида бошқа ўзгариш бўлмаган.

Резерв (захира) капитали.

«Акциядорлик жамиятлари ва акциядорларнинг хукукларини химоя килиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 34-моддаси (*Жамиятнинг фондлари ва соф активлари*)га асосан жамият уставида назарда тутилган, яъни устав фондининг 15 фоизидан кам бўлмаган миқдорда жамият Захира фонди тузилиши кўзда тутилган.

Жамиятнинг Захира фонди жамият Уставида белгиланган миқдорга етгунига кадар ҳар йили соф фойдадан мажбурий ажратмалар утказиш орқали соф фойданинг 5 фоизидан кам бўлмаган холда Захира фондига ажратма ажратиш йули билан шакллантирилади.

Жамиятнинг захира фонди кўрилган заарларни қоплаш, жамият облигацияларини муомаладан чиқариш, имтиёзли акциялар буйича дивидендлар тулаш ва қонун хужжатларига мувофиқ акцияларни сотиб олишни талаб қилиш хукуқига эга бўлган акциядорларнинг талабига биноан акцияларни сотиб олиш учун мулжалланган бўлиб, Захира фондидан бошқа мақсадларда фойдаланиш мумкин эмас.

Жамият соф активларининг қиймати бухгалтерия ҳисоб-китоб маълумотлари бўйича белгиланган тартибда баҳоланади.

Аудит текшируви буйича Резерв капитали таҳлили 31.12.2019 йил ҳолатида:
(минг сум).

т\rп №	Счет	Номи	Жамият бош китобида	
			1.01.19 й	31.12.19 й
1	8510	Кайта баҳолаш корректировкаси	1814320	1 868 938
2	8520	Резерв капитал (15% ажратма)	88342	88342

Ушбу таҳлилдан маълум бўладики, Жамиятда Захира фонди (Резерв капитал) устав фондининг 15 фоизидан кам бўлмаган миқдорда тузилиши кўзда тутилган бўлсада, жамиятда соф фойдадан мажбурий ажратмалар утказиш орқали соф фойданинг 5 фоизидан кам бўлмаган холда

Жамиятнинг хар йилги соф фойдасидан мажбурий ажратмалар ўтказиш орқали соф фойданинг 5 фоизидан кам бўлмаган ҳолда 183 470,0 минг сўм Захира фондига ажратилиши аудит тавсия қилинади.

Мақсадли тушумлар

Жамиятни бухгалтерия балансини 460 сатрида мақсадли тушумлар (8800сч) да давлат дон захирасини мақсадли молиялаштириш ҳисобида ҳисбот йили бошига 52500000 минг сўмни ташкил этган.

Жамият 2019 йил якуни молиявий-хўжалик фаолиятида бизнес-режаси параметрларининг бажарилиши

Жамиятни асосий даромадлари ғаллани сақланганлиги ва саклаган ғаллага 3% устама нарх қўйилган ҳолда сотишдан, Ун ишлаб чиқариш ва сотиш, омухта ем ишлаб чиқариш ва сотиш ҳисобидан фойда олишдан иборатdir.

Молиявий натижалар буйича 2-сон шаклда 2019 йил давомида товар (иш,хизмат)ларни сотишдан соф тушум жамиятда 75 663 198 минг сўмни ташкил қилган. Шундан: (минг сўмда)

т/п	Счёт	Махсулот турлари	Сумма
1	90,11	Ун сотишдан	4 219 544,74
2	90,13	Омухта ем ва уни аралашмаси	1 613 966,44
3	90,27	Буғдой сотишдан	52 685 014,48
4	90 22	Ўруғлик донни сотишдан даромадлар	16 576 388,22
4	90,31	Донни қуритиш ва тозалаш учун	430 457,27
5	90.33	Бошка материалларни сотишдан даромад	137 827,07
		Жами	75 663 198

Жамиятни 2019 йил йиллик молиявий хўжалик фаолиятининг якуни буйича тузилган молиявий натижалар тўғрисидаги №2 сон ҳисботининг 90 сатрида 9300-счет асосий фаолиятнинг бошқа даромадлари 643 672 минг сўмни ташкил этган. Молиявий фаолиятдан даромадлар 963 минг сўмни ташкил этган.

Жамиятда харажатлар таркиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1995 йил 1-январдаги ва унга ўзgartiriшлар билан қабул қилинган 1999 йил 5-февралдаги №54 ва 2003 йил 25-декабрдаги 567 сонли «Махсулотлар (иш хизматлар) ишлаб чиқариш ва сотилиши бўйича харажатлар таркиби ва молиявий натижаларининг таркиб топиши» тўғрисидаги Низом асосида ва 21-сонли БХМС счетлари асосида ишлаб чиқариш таннархи харажати, маъмурӣ харажатлар, бошқа операцион харажатлар алоҳида юритилиб, харажат турлари бўйича таҳлиллар қилинган.

Жамият томонидан тақдим қилинган ҳисбот кўрсаткичларига асосан 2019 йил давомида жами 72 026 394 минг сўм харажатлар амалга оширилган бўлиб, таркибий жиҳатдан аудит таққослама таҳлили қўйидагича:

т\р	Харажатлар гурухи	2019 Ҳақиқатда	йил Аудитда
1	Сотилган махсулот таннархи	62 941 601	62 941 601
2	Давр харажатлари	8 075 105	8 075 105
3	Молиявий фаолият харажатлари	1 009 687	1 009 687
	Жами:	72 026 394	72 026 394

Жамият 2019 йил давомида 1 823 925,9 минг сўм соф фойда олиш режалаштирилган, ҳақиқатда 3 669 396,0 минг сўм соф фойда олинган. Фойда режаси жамият янги тегирмон лениясини ишга тушираётганлиги сабабли 146 фоизга ёки 1 845 470,1 минг сўм оршиғи билан бажарилган.

Жамият 2019 йил якуни давомида ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ 26.12.2018 йилдаги “ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНинг 2018 ЙИЛГИ АСОСИЙ МАКРОИҚТИСОДИЙ КЎРСАТКИЧЛАРИ ПРОГНОЗИ ВА ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ ПАРАМЕТРЛАРИ ТЎҒРИСИДА”ги N ПҚ-4086 ҚАРОРИ га мувоғиқ қўйидаги солиқ ва ажратмалар тўловини амалга оширган:

- қўшилган қиймат солиғи;
- фойда солиғи 12%;
- жисмоний шахслар даромадидан даромад солиғи;
- ягона ижтимоий толовга 25%;
- ИНПСга 0,1%.
- ер солиғи;
- сув солиғи;
- мулк солиғи 2%;

Жамиятда 2019 йил якуни буйича барча солиқ тўловлари ва бюджетдан ташқари фонdlарга мажбурий тўловлар ҳисоб-китоб қилинган ва ДСИга ҳисоботлар топширилган.

Ҳисоб сиёсати, бухгалтерия ҳисоби ва ҳисоботлар ҳолати аудити.

Жамиятда ҳисоб сиёсати 2020 йилги солиқ кодекси асосида ишлаб чиқилмоқда. Бош китоб, асосий воситалар, ходимларни ойлик иш ҳаклари ва бошқа барча ҳисоб китоблар компьютерда 1 С Программа дастури асосида юритилган. Жамиятнинг ҳисобхонасида бухгалтерия ҳисоби счетлари БХМС №21 га асосан юритилган. Мемориал-ордер тартибида тегишли счёtlар асосида бухгалтерия проводкалари икки ёклама берилган.

Жамиятни мулкий ва молиявий ҳолатини таҳлили

АЖни 2019 йил молиявий хўжалик фаолиятини якунига кўра мулкий ва молиявий ҳолати таҳлили қўйидагича:

Кўрсаткичлар	1.01.2019 йилда		31.12.2019 йилда	
	Сумма минг сўм.	Улуш, %	Сумма минг сўм.	Улуш, %
Жами активлар	107488690	100	142420711	100
Ш.ж. Ўзоқ муддатли	6602036	6,14	15162529	10,65
Ш.ж. Жорий	100886654	93,86	127258182	89,35
Жами пассивлар	107488690	100	142420711	100
Хусусий капитал	46234729	43,01	57161478	40,14
Мажбуриятлар	61253961	56,99	85259233	59,86
Ш.ж. жорий мажбуриятлар	61253961	56,99	77933360	54,72

Тұлов қобилятлилиги даражаси	1,65		1,63
------------------------------	------	--	------

Ушбу маълумотдан кўринадики, жамият мулкини асосий қисмини жорий активлар ташкил қиласди. 2019 йил 1 январ ҳолатига жамиятни тўлов қобилятлилиги даражаси 1,65 коэффицент ёки 165 фоизни, 2019 йил 31 декабр ҳолатига 1,63 коэффицент ёки 163 фоизни ташкил қиласди. Тўлов қобилятлилик даражаси меъёр буйича 1,25 коэффицентдан кам бўлмаслиги лозим. Демак, жамият 2019 йил 31 декабр ҳолатига тўлиқ тўлов қобилятига эга.

2019 йил молиявий хўжалик фаолияти якуни бўйича акциядорлик жамиятининг иқтисодий кўрсаткичлар таҳлили

Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Акциядорлик жамиятларида замонавий корпоратив бошқарув услубларини жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида” 2015 йил 24 апрелдаги ПФ-4720-сон Фармонини бажариш юзасидан Вазирлар Маҳкамасининг Давлат улуши бўлган акциядорлик жамиятлари ва бошқа хўжалик юритувчи субъектлар фаолияти самарадорлигини баҳолаш мезонларини жорий этиш тўғрисида 2015 йил 28 июлдаги №207 сонли қарорини ижросини таъминланиши буйича жамиятда самарадорликнинг муҳим кўрсаткичлари –СМКни ҳисоблаш, баҳолаш кўрсаткичларидан фойдаланиш таҳлили Самарқанд вилоят «Жума элеватор» акционерлик жамиятида 2019 йил якунига қўра қўйидагича:

Фаол (Соф) айланма маблағлар = жорий активлар – жорий мажбуриятлар
Фаол айланма маблағлар = 49 324 822,0 минг сўм

Активлар рентабеллиги = солик тўлагунга қадар фойда / активларни ўртача арифметик қиймати, яъни (активларни ҳисобот йили бошидаги қиймати+ активларни ҳисобот йили охиридаги қиймати)/2 =0,03

Жорий ликвидлик коэффициенти = жорий активлар / жорий мажбуриятлар (меъёр буйича меъёр>2, мумкин бўлган ҳолат>1.25) = 1,63

Тез ликвидли активлар = жорий активлар – ТМЗ - келгуси давр харажатлари
Тез ликвидли активлар = 27 915 680,0 минг сўм

Тез ликвидлик коэффициенти = Тез ликвидли активлар / жорий мажбуриятлар (меъёр буйича 0,8-1,0) =0,36

Соф тез ликвидли активлар = Тез ликвидли активлар - жорий мажбуриятлар = -50 017 679,0 минг сўм

Корхонада ушбу кўрсаткич жуда паст.

Абсолют ликвидлилик коэффициенти =Пул маблағлари/жорий мажбуриятлар (меъёр буйича 0,2-0,7) =0,02.

Соф айланма маблағлар билан таъминланганлик коэффициенти: Соф айланма маблағлар/жорий активлар = 0,39

Харажатларни тушумга нисбати: жами операцион харажатлар (давр харажатлари) /соф тушум = 0,11

Қоплаш коэффициенти (тўлов қобилятлилиги даражаси) = активлар 2-бўлим жами/(пассив 2-чи бўлим жами - Ўзоқ муддатли мажбуриятлар)=1,63

Қоплаш коэффициенти 1,25 дан юқори бўлганда тўловга қобиляти ҳисбланиб, жамият 31.12.2019 йил ҳолатига тўлов қобилятига эга.

Кредиторлик қарздорликни айланмаси= шу даврдаги календар кун ҳисоби/(Махсулот (иш,хизмат)ларни сотишдан тушган соф тушум/ кредиторлик қарздорликни ўртача арифметик қиймати, яъни (ҳисобот йили бошидаги қиймати+ ҳисобот йили охиридаги қиймати)/2=365/75 663 198/69593660= 336 кун

Дебиторлик қарздорликни айланмаси= шу даврдаги календар кун ҳисоби/(Махсулот (иш,хизмат)ларни сотишдан тушган соф тушум/ дебиторлик қарздорликни ўртача арифметик қиймати, яъни (ҳисобот йили бошидаги қиймати+ ҳисобот йили охиридаги қиймати)/2= 270/75663198/22087689= 107 кун

Молиявий мустақиллик коэфициенти=Ўз маблағлари манбалари/(Корхона активлари жами (Баланс 400 сатри)) =0,40

Ушбу коэфициент 0,5 дан юқори бўлиши керак. Бу жами мулқда хусусий маблағлар манбаси 50%дан ортиқроқ эканлигини билдиради.

Жалб қилинган капитал рентабеллиги =соф фойда/жалб қилинган (ўзок муддатли мажбуриятлар) капитал йил бошига ва йил охирига=3669396/7325873=0,5

Акциядорлар капиталини рентабеллиги: соф фойда/акциядорлар капиталини ўртача йиллик қиймати =0,07

Дивиденди улуши (чиқиши): хисобланган (Ўтган йилги тақсимот) дивиденд/бир дона акцияга даромад = 0

Асосий воситаларни эскириш коэфициенти: асосий воситаларни эскириши/асосий воситаларни бошланғич қиймати = 0,54

Асосий воситаларни янгиланиш коэфициенти: кирим қилинган (сотиб олинган) асосий воситаларни баланс қиймати/хисобот охирига барча асосий воситаларни баланс қиймати =0,73

Жамиятнинг Ички аудит хизмати 2019 йил якуни буйича иқтисодий кўрсаткичлари ва рентабеллик даражаси таҳлилидан келиб чиқиб қуидагиларни амалга оширишни

Тавсия қилади:

1. 2019 йил учун тузилган Бизнес-режада кўрсаткичларини бажариш, давр харажатларининг режа кўрсаткичларидан ошиб кетмаслигига, жарима ҳамда пенялар тўланишига йўл қўймаслик.

2. Дебитор қарздорликларга ва тўлов муддати ўтган дебитор қарздорликлар юзага келишига йўл қўймаслик.

3. БХМС № 3 сонли қоидаларига ва маҳсулот (ишлар, хизматлар) ни ишлаб чиқариш ва сотиш харажатларнинг таркиби ҳамда молиявий натижаларни шаклантириш тартиби тўғрисидаги низом қоидаларига, Ўзбекистон Республикасининг «Бухгалтерия ҳисоби тўғрисида»ги қонунининг 13-модда «Даромадлар ва харажатларни ҳисобга олиш» га эътибор бериш.

4. Ўзбекистон Республикасининг 2014 йил 6 майдаги 370-сонли янги таҳрирдаги «Акциядорлик жамиятлари ва акциядорларнинг хуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида» ги Қонунига киритилган ўзгариши ва қўшимчаларни (51-модда. Дивидендерни тўлаш тартиби) ижросига жамиятда қатъий риоя қилиш.

5. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 17 октябрдаги ҳамда 2002 йил 19 марта даги «Иш ҳақининг ўз вақтида туланиши учун Вазирликлар, идоралар ва хўжалик юритувчи субъектлар раҳбарларининг жавобгарлигини ошириш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги 504 сонли ва 88-сонли қарори талаблари бажарилишини таъминлаш, иш ҳақи тўловлари буйича дебитор қарздорликларга йўл қўйилишини қатиян ман этиш.

6. Жамиятда бухгалтерия ҳисобини, ҳисобхона ишларини ва молиявий фаолиятини юритилиши буйича 2019 йил учун 1-сонли БХМС асосида ишлаб чиқилган ҳисоб сиёсатига қатъий риоя қилинишини таъминланиши;

7. 4-сонли БХМС талаби асосида материал ҳисоботлар белгиланган шаклда ҳисобдор шахслардан қабул қилиниши ва имзоланиши, тасдиқланиши таъминланиши;

Ушбу аудиторлик таҳлил ҳисобот 2 нусхада тузилди.

Ички аудит хизмати аудитори:

Ш.А.Алиев.

Ушбу ҳисоботни бир нусхасини олдим: